30.5.2024

Täydennys asiantuntijalausuntoon eduskunnan lakivaliokunnalle (viite: Lapsenhuoltolain uudistus HE 88/2018 vp – EV 175/2018 vp)

Valiokunnan lausumaehdotuksessa todettiin aikanaan ”Tässä yhteydessä lakivaliokunta kiinnittää huomiota myös olosuhdeselvitysten tekemiseen, sillä valiokunnan saaman selvityksen mukaan olosuhdeselvitykset ja niitä koskevat käytännöt vaihtelevat huomattavasti eri kuntien välillä. Taustalla on ilmeisesti se, että säädöstasolla ei ole kirjausta siitä, millä kelpoisuudella tai koulutuksella lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta tuomioistuimelle annettavat lausunnot valmistellaan. Kunnat voivat siten vapaasti harkita, mitä ammattitaitoa tehtävässä tarvitaan, ja osoittaa tehtävät sen mukaisesti henkilöstölleen. Olosuhdeselvitystyötä on myös ostettu joko kokonaan tai osittain yksityisiltä palvelun tuottajilta. Ottaen huomioon, että olosuhdeselvityksen tekeminen vaatii tekijöiltä erityistä ammatillisuutta ja osaamista ja kyse on sekä perheiden että tuomioistuimen kannalta olennaisesta palvelusta, lakivaliokunta pitää tilannetta epätyydyttävänä ja epäselvänä. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että olosuhdeselvityksen tekemisestä annetaan valtakunnallista ohjeistusta ja koulutusta sekä arvioidaan tarve säätää selvityksen tekemiselle kelpoisuusvaatimukset. Valiokunta ehdottaa asiasta lausuman hyväksymistä”

Tilanne on muuttunut rakenteellisesti sote-uudistuksen myötä, kun tehtävä on siirtynyt kunnilta hyvinvointialueelle. Olemme keskustelleet oikeusministeriön kanssa, että on ensisijaista seurata, miten tilanne näissä asioissa kehittyy hyvinvointialueilla. Hallituksen tarkoituksena on tehdä lapsenhuoltolain uudistuksen toimeenpanosta ja vaikutuksista erillinen selvitys tämän hallituskauden aikana. Oikeusministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö ovat sopineet, että tuon selvityksen yhteydessä selvitetään myös olosuhdeselvitysten laatua, kestoa ja mahdollista tarvetta tekijöiden pätevyysvaatimukselle.

Sosiaalineuvos Marjo Malja

JAKELU Eduskunnan lakivaliokunta